

Zlet izhaja vsak...
 1. 650 več...
 2. 1.200...
 3. 1.200...
 4. 1.200...

EDINOST

Uredništvo in upravljanje: Trst (3), ulica S. Francesca d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglaševalcem in denar pa upravljanju. Rokopisi se ne vračajo. Neodržana pisma se ne sprejema. — Last, založba in tisk Tiskarna „Edinost“ v Gorici: ulica Glasne Carinice št. 7. I. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Perić.

Še par besed o varčevanju

(Glas z dežele)

Pred nedavnim je prinesla „Edinost“ par člankov o draginji in varčevanju, ki so izvenili kot časom odgovarjajoči apel na vse sloje našega naroda. Oglasi se sicer malo pozno, vendar ne prepozno z ozirom na aktualnost varčevanja. Podati hočem tozadevno tudi jaz nekaj misli, izvirajočih iz neposrednega kontakta z našim podeželskim ljudstvom, med katerim se pod krinko varčevanja največkrat skrivajo najrazličnejše slabosti človeške narave, slabosti, ki so včasih zavestne, včasih nezavestne.

S to splošno trditvijo pa nikakor nečem predpovedati pretiranega zapravljanja ali nezdravega varčevanja izključno le podeželskemu ljudstvu, saj bi se postavil v nasprotje z resnico, ako bi trdil, da je v pogledu zapravljanja mesto — nedolžna ovčica! Le oblike so različne, radi različnosti vab in prilik, ki zapeljujejo. V mestu so mnogoštevilnejše, na deželi pa močnejše, ker je izbira — radi njihove maloštevilnosti — manjša. Zato je tudi zapravljanje v mestu različne narave, na deželi pa bolj enolično, enostransko; a kjer je, tam je globoko, v mnogih slučajih uničujoče.

Le pogledimo najhušo vrsto podeželskega zapravljanja — pijančevanje, ki premožne družine obremenjuje z nepotrebnimi dolgovi, jih razjeda in glaje toliko časa, da jih v pogledu zdravja in imetja popolnoma uniči, da jih spravi na beraško palico!

In imejmo pred očmi, da zamore to povzročiti le en sam pijanec v družini! Kaj pa tam, kjer jih je več? Kjer očetu sekundirajo v tem „vzlednem“ življenju — sinovi? Kako drvi to navzdol in odnaša naše družine v neizogibno gospodarsko smrt! In kaj pa tam, kjer se v gostilni pije za denar, a v trgovini kupuje na — up!

In vsaka naša družina tvori en člen v tisti veriži, ki ji pravimo — narod... Videl sem pijanca, ki je stradal z družino pri polni kleti vina, dasi bi vino lahko prodal, ker je imel kupca zanj. A ni ga prodal...

Videl sem pijanca, ki je v pijani radodarnosti plačeval omizju za pijačo, doma pa je trepetala družina — lačna, ker ni bilo denarja niti za sol...

In videl sem jih, ki so pili za izposojeni denar...

Prisluhnil sem za hip obupnemu pogovoru nesrečnih družin takih pijancev — in bilo me je strah ob sami misli!

Boj alkoholu?

Vidim jih, ki stoje pred menoj majajoč z glavami, ker ne verujejo v uspehe takih akcij. Vidim jih pred seboj v še večjih četah kot so čete pijancev! In da govorim po pravici, moram priznati tudi sebi neko skepso v tem oziru... A sem skeptik samo glede spreobrnjenosti pijancev samih, nisem pa skeptik glede uspehov protialkoholne vzgoje tistih, ki s pijančevanjem še niso okuženi. Kakor bo na eni strani najbrž res, da „pijanec se spreobrne, ko se v jama zvrne“, tako sem na drugi strani prepričan, da uspehi protialkoholne vzgoje ne izostanejo, ako se je lotimo ob pravem času in na pravem mestu!

Mislím, da je vsakemu jasno, kateri so faktorji na deželi, ki so predvsem poklicani za izvrševanje te v zdravstvenem in gospodarskem oziru tako važne akcije med našimi ljudmi. Poleg elementarnih vzgojevališč: šole in cerkve pa naj tu še posebej omenim — naša društva, ki bi morala biti središča vsakega zdravega in koristnega propagandnega udejstvovanja sploh, nekega nadaljevalne šole zdravega, potrebnega in koristnega.

In vsi skeptiki so lahko prepričani, da bi bili uspehi take vzgoje pozitivni!

V posebni meri pozitivni in vidni, ako bi stali na čelu takih akcij naši podeželski mladeniči sami, ker enaki enakim bolj zaupajo. Važno in potrebno bi bilo to zlasti v takih krajih, kjer so ljudje še nezaupni napram vsemu, kar prihaja iz mesta in učeni glav, razsojajoč vse bolj s čustvi kot s hladnim razumom.

Nekoč mi je rekel kmetski mladenič: „Ako bi imeli družine v moji vasi denar, ki so jim ga zapravile plesne strasti otrok in pijančevanje, bi nobeni ne bilo treba hoditi v trgovino — na up!“ Povedal je trpko resnico. V tisti vasi je bil ta mladenič skoro edini sovraznik podeželskega plesnega norenja in pohajkovanja iz gostilne v gostilno. Bil je posebej hrepenenje po lepem, višjem.

In prav take izjeme so nam potrebne! Izjeme, ki bodo svoji mrtvi konstataciji kot njeno posledico pridružile živo inicijativnost v propagandnem smislu, bodisi zasebno, bodisi v okrilju društva.

Te žive in zdrave izjeme bodo najboljše in najuspešnejše propaganda proti pijančevanju in plesnemu norenju, tema dvema najhušima ranama

našega telesa, najmočnejšemu in najusodnejšemu zapravljanju naših ljudi.

Nisem ekstremist. Sem pa na drugi strani uverjen, da vsako čezmerno uživanje — pa naj bo še tako nedolžno — naši telesni konstrukciji škoduje. Da pa pri čezmernem uživanju tudi deželnarica trpi, je povsem razumljivo. Škodljivo pa je tudi skopuštvu, ki se posebno na deželi skriva najrajši pod krinko varčevanja. O te vrste varčevanju pa je „Edinost“ že pisala v enem izmed svojih uvodnikov preteklih dni.

Zaključujem. Našim društvom so potrebna predavanja zdravstvene in ekonomske vsebine, ki so se do sedaj vse preveč zanemarjala. Upam, da naše prosvetne centrale in podeželske organizacije ne bodo prezrle tega opomina. Ker zavedajo naj se, da nam novi časi prinašajo nove naloge! Pri nas pa je, na žalost, še preveč starokopističnosti v društvenem ustroju! — Branimir D.

Seja poslanske zbornice

Finančni minister Volpi o državnem obračunu za preteklo poslovno leto

RIM, 15. (Izv.) Tudi današnja seja poslanske zbornice ni prinesla nikakih posebnih zanimivosti, kajti razprava o liktorskem posojilu pride na vrsto še le na jutrišnji seji. Med sejo je predložil poročevalec posebne komisije on. Andrea Torre predsedstvu svoje poročilo, glede dekretov o liktorskem posojilu, ki bodo izpremenjeni v zakone. Finančni minister Volpi pa je predložil poslanski zbornici državni obračun za poslovno leto 1925-26, pri čemer je ob splošnem začetku zbornice spregovoril naslednji kratek govor:

„Stejem si v čast predložiti poslanski zbornici državni obračun za poslovno leto 1925-26. Čeprav so številke tega obračuna že javnosti znane iz izjav včerajšnji svedci seji računskega dvora, vendar se mi zdi umestno, da bi tudi poslanska zbornica izjavila svoje obdobjanje italijanskega naroda, ki je bil v stanu doseči s takim delom tako krasne uspehe, katerim ni para v zgodovini kraljevine. Vaše obdobjanje naj velja italijanski mladini, kateri se moramo zahvaliti za narodni prepoved; velja naj predvsem predsedniku vlade Benitu Mussoliniju, mojstru in graditelju veličine Italije.“

Zaključne besede finančnega ministra Volpija so spremljala burna odobravanja poslanske zbornice in tribuna. Po končanem glasovanju o nekaterih neznatnih zakonskih načrtih je predsednik on. Casertano zaključil sejo.

On. Volpi o liktorskem posojilu

RIM, 15. (Izv.) Včerajšnje seje poročevalske komisije za dekreta o liktorskem posojilu, ki se naj izpremenita v zakone, se je udeležil tudi finančni minister on. Volpi, ki je podal pred komisijo važen govor. Povdaril je tudi, da liktorsko posojilo ni bilo morda razpisano v kritje potreb države, ki razpolaga z zadostnimi lastnimi sredstvi. Posojilo bo investirano v podjetja, ki naj bi okrepila in povzdignila narodno gospodarstvo.

Posvetovanja pri on. Mussoliniju za zboljšanje javno-varnostne službe

RIM, 15. (Izv.) Danes zjutraj so bili pozvani k predsedniku vlade on. Mussoliniju državni podtajnik on. Suardo, generalni poveljnik kraljevih orožnikov in načelnik policije. Razpravljali so o načinu zboljšanja javno-varnostne službe. Na tem posvetovanju so bili sprejeti v tem pogledu razni ukrepi. Predsednik vlade je povdaril potrebo, da se da javno-varnostnim uradom: prefekturam, kvesturam in oddelkom kr. orožnikov na razpolago vsa potrebna sredstva za hitro in redno vršitev javno-varnostne službe.

Občinski načelniki za Gorico, Pulo in Zader

RIM, 15. (Izv.) Danes zjutraj je določil ministrski predsednik on. Mussolini občinske načelnike za prvih 46 glavnih mest pokrajin. Te načelnike bo predlagal kralju v imenovanje. Za občinskega načelnika v Gorici je predlagan senator Bombig, za občinskega načelnika v Puli gr. uff. dr. Anton Merizzi, za občinskega načelnika v Zadru kom. Mariniani. Trst in Reka nista zapadeno v gornjem seznamu.

Liktorski sveženj - državni znak

Pravilnik k zakonu o smrtni kazni objavljen

RIM, 15. (Izv.) Današnja „Gazzetta Ufficiale“ prinaša med drugim tudi izvršilni pravilnik k zakonu o smrtni kazni, kraljev dekret, s katerim se proglasi liktorski sveženj za državni znak in pa besedilo italijansko-albanske prijateljske in arbitražne pogodbe.

Bivši nemški cesar bolan

DOORN, 15. (Izv.) Bivši kaiser je zbolel na influenco, radi česar mora čuvati posteljo.

Električne naprave

v seiki delati

RIM, 15. (Izv.) Kakor poroča „Agenzia di Roma“ je pričela elektroželezniška družba, kateri je bila podeljena koncesija za izrabljanje vodnih sil cellega gornjega toka Seče z največjo vne- mo z vsemi predpripravi. V Vidmu je bil ustanovljen centralni tehnični urad, medtem ko so podrejeni uradi v Bovcu, Zagi in Soči že več časa pridno na delu.

Prva raziskovanja cone, v kateri se bo pričelo s prvimi deli, so dokončana. Sedaj se vrši že temeljito proučevanje umetnih strug, ki bodo tvorile bazo tega ogromnega podjetja in ki bodo blagodejno uplivala na ves ostali tok reke. V najkrajšem času se bo pričelo z pogajanjmi za gradbo pristav elektroželezniške družbe. „Agenzia di Roma“ zaključuje svoje poročilo, da odgovarja delo elektroželezniške družbe popolnoma željam vlade, ki želi, da bi delo napredovalo z največjo brzino.

Očmevl požara v rimskem gledališču

Pogreb nesrečnih žrtov - Komisija za pregledovanje gledališč

RIM, 15. (Izv.) Danes zjutraj se je vršil ob številni udeležbi varietetnih igralcev in umetnikov pogreb starih žrtov, ki so izgubile svoje življenje vsled požara, ki je nastal v varietetju-tabarnu Apollo. Na krste žrtov so bili položeni mnogoštevilni venci, med katerimi je bil tudi krasen venec kraljice. V pogrebnem sprevodu so bili tudi mati in sorodniki Tržačanke Mahnich, ki je na tako tragičen način izgubila svoje mlado življenje.

Pod vtlom požara v gledališču Apollo je bila sestavljena posebna komisija, kateri je bila poverjena naloga, da pregleda vsa rimska gledališča, če odgovarjajo predpisom javne varnosti. Včeraj zvečer je poslala komisija rimskega prefektu predlog, da naj se takoj zapre gledališče Valle, ker električne naprave ne odgovarjajo zahtevam javne varnosti. Prefekt je izdal takoj odredbo, da ostane gledališče Valle tako dolgo zaprto, dokler ne bo ustrezno zahtevam javne varnosti.

Vodstvo fašistovske stranke bo danes imelo sejo

RIM, 15. (Izv.) Seja vodstva fašistovske stranke je bila končno določena za jutri ob 11. uri predpoldne. Vršila se bo v palači Chigi pod predsedstvom on. Mussolinija. Kakor znano, bodo na tej seji definitivno določeni novi strankini pokrajinski tajniki. Ker je postala Goriska zopet pokrajina, bo tudi ona dobila strankinega tajnika. V tukajšnjih krogih se ugiba o raznih imenih, toda vse to so samo ugibanja. Razumljivo je, da vlada v fašistovskih krogih napeto pričakovanje za napovedana imenovanja.

Majordomus papeških palač podal ostavko

RIM, 15. (Izv.) Danes se je razširila v vatikanskih krogih vest, da je majordomus in prefekt papeških palač mons. Samper podal sv. očetu svojo ostavko. Ta vest, ki bo baje v najkrajšem času objavljena v uradnem listu „L'Osservatore Romano“, je vzbudila v vatikanskih krogih veliko začudenje.

Filip Turati v Parizu

RIM, 15. (Izv.) Kakor poročajo rimski „Tribuni“ iz Pariza, je prisel v Francijo pobegli Filip Turati danes zjutraj v Pariz. Prihod voditelja bivše italijanske socialistične stranke daje povod najrazličnejšim komentarjem in ugibanjem o njegovem predstoječem delovanju.

Ustrelil dva človeka, ker sta ga čudno pogledala

NEAPELJ, 15. V Canosi se je včeraj dogodil skoro neverjeten zločin. Elektricist Rocco Lombo se je na ulici srečal z nekim Speranza in Angeluccijem, pa se mu je naenkrat zazdelo, da sta ga moža grdo pogledala. Ustavil ju je ter ju robato ozmerjal. Ker sta ga moža še bolj čudno gledala, se je Rocco tako razvnel, da je potegnil revolver in dvakrat ustrelil. Speranza je obležal mrtev, Angelucci pa je hudo ranjen.

Demonstracije brezposelnih na Dunaju

DUNAJ, 15. (Izv.) Danes zjutraj so priredili brezposelni pred parlamentom veliko demonstracijo, tekom katere je došlo do sovražnih vzlikov, žalitev in groženj na naslov vlade. Demonstranti so hoteli z demonstracijo izsiliti od vlade, da bi jim dovolila za praznike posebno podporo v znesku 3½ milijonov šilingov. Ker se demonstracija ni podela in se brezposelni mislo hoteli raziti, je policija uporabila orožje. Mnogo demonstrantov je bilo ranjenih od udarcev s sabljami, mnogo pa jih je bilo aretiranih.

RIM, 15. Italijanska družba za petroleje AGIP je sporočila, da se s 15. decembra znižajo cene petroleju in bencinu za 10 lir pri kvintalu.

Seja jugoslovenske radikalne stranke

Popolno zaupanje v Uzunovića - Uzunovićeve konference z načelniki strank

BEOGRAD, 15. (Izv.) Danes dopoldne ob pol 12. uri je pričela seja radikalnega kluba, ki je trajala do poldne. Vodil jo je podpredsednik Mihajlović. Kot prvi pa je govoril predsednik narodne skupščine Marko Trifković, ki je pojasnil sedanjo krizo, konzultacije na dvoru ter mišljenja, ki so jih predstavniki parlamentarnih skupin izrazili kroni; nadalje, da je tudi on svetoval kralju, da je potrebna delovna vlada, ker zunanja in notranja situacija zaenkrat ne dovoljuje volitev. Trifković je poudaril, da je za nositelja vlade predložil kralju radikalno stranko, za mandatarja pa Uzunovića, ker je on te posele že vodil in jih bo tudi najlažje dovršil. Za Trifkovićem je govoril Uzunović, ki je v nekaj glavnih potezih naglasil, kaj namerava storiti. Tudi on je poudaril, da je potrebna delovna vlada. Pozornost je vzbudilo, da je nato govoril znani pašičevac Milutin Dragović, ki je slavil spomin Nikole Pašića ter poudarjal, da je Pašić začrtal pot, po kateri je treba iti, in da je treba predvsem ohraniti edinstvo stranke. Če bi ne bil Uzunović dobil mandata, bi morala nasotpti opasnost, da bi se situacija izmaknila iz rok radikalne stranke.

Po končani seji je bil objavljen naslednji komunikat:

„Potem ko je predsednik narodne skupščine Trifković obrazložil potek svoje odločitve pri kralju ter izjavil, da je svetoval kralju, naj poveri mandat za sestavo nove vlade Uzunoviću, je poslanski klub narodne radikalne stranke po zaslišanju mnenja Uzunovićevega o načinu, kako namerava postopati pri sestavi nove vlade, soglasno izrazil popolno zaupanje Uzunoviću ter mu prepustil svobodno roko, da se pogaja s posameznimi političnimi skupinami tako, kakor bi on smatral za najboljšje v interesu države.“

Cim je Uzunović dobil od radikalov proste roke, se je tega posla takoj lotil. Že tekom popoldneva je Uzunović zaslišal mnenja Radića, Davidovića, Pribečevića in dr. Korošca, ki jih je po vrsti telefonično klical.

Izjave raznih parlamentarcev o krizi

Radić je ostal pri Uzunoviću 55 minut ter je nato izjavil novinarjem, da v vlado ne morejo vstopiti one stranke, ki so proti narodnemu sporazumu in za takojšnje volitve. Nadalje je Radić poudarjal, da je treba storiti vse korake, da vstopijo v vlado tudi Slovenci, ampak kot Slovenci in ne kot pristaši SLS. Nato je dejal Radić, da sta z Uzunovićem ugotovila enakost nazorov z ozirom na baze in smernice parlamentarnega dela ter z ozirom na način, kako bi se kriza čimprej rešila. Davidović, ki je bil nato pri Uzunoviću je izjavil novinarjem: „Jaz sem dejal, da pristanem pod pogojem, da bo nova delovna vlada zares delavna in da se bo intenzivno delalo v narodni skupščini. O podrobnostih glede vstopa Demokratske zajednice v vlado nise mgovali, ker hočem videti, katere skupine želijo vstopiti v vlado.“ Davidović se jutri zopet sestane z Uzunovićem.

Svetozar Pribečević, ki je bli za Davidovićem pri Uzunoviću, je novinarjem podal izjavo, da delovna vlada za samostojne demokrate sicer ni bila pričakovana ponudba Uzunovića, on sam pa se mora še le informirati pri svojih prijateljih in še le nato bo Uzunović odgovoril.

Dr. Korošec je izjavil novinarjem, da je obrazložil Uzunoviću stališče SLS, ki načelno sprejema sodelovanje v širši koaliciji, in da misli, da se bo v interesu države in naroda ta kriza prej rešila n da upa, da bo že jutri sestavljena nova vlada.

Jutri se nadaljujejo razgovori z Uzunovićem, ki je dopoldne sicer zadržan, ker se bo udeležil za 11. uro napovedanega definitivnega pogreba Pašića iz kapele, v kateri je bil do sedaj položen na katafalk v grobnico.

Pet kombinacij, ki jih je danes započel Uzunović, so sprejeli beograjski politični krogi z velikim zanimanjem in pričakovanjem.

Bivša služkinja postala — minister

PARIZ, 15. V novi finski vladi sedi tudi ženska, gospodinja Silaana, ki je začela svojo kariero že tedaj, ko je bila še služkinja. Organizirala je takrat sindikat služkinj in natakarc in ustanovila tudi sindikalni list.

Že pred leti je bila izvoljena v parlament in so ji bile že večkrat poverjene važne politične naloge. V novem kabinetu ji je bil poverjen portfelj za socialna vprašanja.

Boji v Mehiki

MEHIKO, 15. Te dni so vstajali skušali zasesti mesto San Miguel, pa so jih vladne čete prepošile. Sedem vstašev se je predalo, pa so jih takoj ustrelili.

Ob priliki
božičnih praznikov
nudi
manufakturna tvrdka

Romeo Cipriani

Trst, Piazza Goldoni št. 12

svojim odjemalcem

vse potrebščine

s posebnimi popusti

Govori se slovenski

1300

Jugoslavija in Turčija

Glasovi o zblizanju - Angleški listi o italijansko-albanski pogodbi

LONDON, 15. (Izv.) V tukajšnjih političnih krogih so definitivno prepričani o zakonitosti in korektnosti italijansko-albanske prijateljske in arbitražne pogodbe. Vsekakor pa prevladuje še vedno vzemirjenje glede bodočega postopanja jugoslovenske vlade, ki bo imelo brez dvoma velik vpliv na splošno evropsko politiko in neposreden vpliv na balkansko politiko in na politiko v Mali Aziji. Bajé je pričela jugoslovenska diplomacija že delovati v tej smeri.

Kakor poroča diplomatski korespondent „Daily Telegraph“, je turška vlada baje že povzela prve korake za turško-jugoslovensko zblizanje in bo radi tega obnovila svojo nekdanjo pogodbo ter ji dodala še bolj natančne pogoje.

Stresemann pri Hindenburgu

Nemci so zadovoljni s ženevsko konferenco

BERLIN, 15. Dr. Stresemann in ostali člani nemške delegacije so se včeraj popoldne povrnil iz Ženeve v Berlin. Zunanji minister se je takoj podal k predsedniku republike Hindenburgu, kateremu je poročal o poteku in uspehih ženevskih posvetovanj.

Jutri bo Stresemann poročal na seji ministrskega sveta. V političnih krogih so z uspehi, ki jih je nemška delegacija dosegla v Ženevi, prav zadovoljni. Ugotavljajo z zadoščenjem, da je Nemčija mnogo pridobila na ugledu, odkar je postala članica Družbe narodov, in da njena beseda v mednarodnem zboru marsikaj izda.

Nemški socialisti proti vladi

BERLIN, 15. (Izv.) Danes zjutraj je poročal Stresemann ministrskemu svetu o izidu pogajanj v Ženevi, pri čemer je podal obširen ekspozé o zunanjih in notranji politiki. Popoldne je minister sprejel načelnike vladnih strank, s katerimi se je razgovarjal o položaju, ki je nastal radi opozicije socialistov. Takoj nato je imel daljši razgovor s socialističnimi voditelji. Bajé se mu ni posrečilo prepričati socialističnih voditeljev, da bi spremenili svoje napram vladi sovražno zadržanje. Socialisti se hodo tekom popoldneva odločili, ali bodo tekom popoldneva odločili, ali naj vladi napovedo jutri v državnem zboru boj.

Razprava o delovanju bivše nemške vlade

BERLIN, 15. (Izv.) Stresemann bo govoril mogoče še tekom današnjega popoldneva v državnem zboru o Ženevi. Danes je preiskovalna komisija državnega zbora zaslišala bivšega podtajnika v ministrstvu za zunanje zadeve Kühlmanna o njegovem delovanju v letu 1917, ko je bil Nemčiji od papeža predložen mirovni predlog. Vseka, kor izgleda, da bivši državni podtajnik nikakor ni razpoložen braniti bivšo nemško vlado.

Ludendorff je spet zdrav

MÜNCHEN, 15. General Ludendorff je srečno preстал operacijo in se sedaj prav dobro počuti. Zdravniki so izjavili, da je sedaj spet popolnoma zdrav.

Opozicija na Madžarskem dobila do sedaj 12 mandatov

BUDIMPEŠTA, 15. Do sedaj je bilo porazdeljenih med posamezne stranke 199 mandatov. Izmed vladnih oziroma vladi prijaznih strank so dobili: vladni blok 158 mandatov, krščansko socialna gospodarska stranka 26, neopredeljeni 2, malomeščanska stranka 1; skupno 187. Od opozicijskih strank: agrarci 3, socialni demokrati 2, združena levica 1, plemenovci 1, neopredeljeni opozicionalci 5; skupno 12 mandatov.

Strašna eksplozija

23 mrtvih in 40 ranjenih

PARIZ, 15. V S. Aubanu pri Digni se je včeraj zgodila huda nesreča. V neki tovarni, kjer je bilo zaposlenih kakih 200 delavcev je eksplodiral rezervoar, v katerem se je nahajalo 20 tisoč kilogramov raztopljenega klor. Strop velikega skladišča, v katerem se je rezervoar nahajal, se je takoj udril. Razvili so se dušilivi plini. Nekateri so takoj obležali mrtvi na tleh, drugi pa so skušali ubežati na prosto, pa je mnoge plin zadušil.

Odigrali so se pretresljivi prizori, ko so žene in otroci v tovarni zaposlenih delavcev prihitali na mesto nesreče in obklovali izgubo mož in očetov.

Triindvajset delavcev je prišlo ob življenju, 30 jih je bilo težko ranjenih, kakih 40 delavcev pa je zadobilo samo lažje poškodbe.

Nesreča na morju

LONDON, 15. Iz Reykjavika poročajo, da je vihar vrgel norveški parnik "Balholm" pri Akranju proti obali, kjer se je razbil.

Vsi potniki in posadka so utonili.

Železniška nesreča na Francoskem

PARIZ, 15. Dva tovorna vlaka sta včeraj trčila na progi Creil-Ervuelines, 17 kilometrov daleč od S. Quintina. Dve osebi sta bili mrtvi, 14 pa jih je bilo ranjenih.

Šest ukrajinskih častnikov ustreljenih

KIJEV, 15. Sovjetske oblasti so obdobile na smrt šest ukrajinskih častnikov bivše Petljurove armade, ker so se po porazu bele vojske organizirali oborožene tolpe in se borili proti sovjatom. Pred ustrelitvijo so si morali častniki sami izkopati grob.

Dr. Beneš na Francoskem

PRAGA, 15. Zunanji minister doktor Beneš se je iz Ženeve spet podal na francosko riviero. V Prago se bo povrnil za novo leto in bo spet prevzel svoje posle.

Še ena petdesetletnica

(Nekoliko zgodovine)

Morda najhujše posledice se do današnjih časov je zapustila konservativna Turčija v Bosni in Hercegovini. Stare turške feudalne razmere — begi in agi — so se poznale in se poznajo še danes. Letos — ko je že tako leto obletnice — ni morda neznatna tudi petdesetletnica srbsko-turške vojne (l. 1875). Ta vojna za Srbijo ni imela morda nobene koristi, ali ravno doba okrog nje nam označuje politični ples veselja (med katerimi je bila gotovo najbolj samopasna bivša Avstro-Ogrska), ki so jim bile male balkanske države le orožje, s katerim so tople druga drugo. Obenem je nekaj uved k zasledbi Bosne po Avstriji.

V tej dobi imamo na Balkanu dve male državi, ki sta nekako tekmovali med seboj, kdo bo dedič onih dežel, ki so se vedno ječale pod starikovo turško upravo in oblastjo. To sta bili Srbija in Bolgarija. V dobi, o kateri govorimo z ozirom na gori omenjeno obletnico, je Bolgarija dobila bolgarski eksarhat s pomočjo Rusije. (Rusija se je neprestano prištevila za braniteljico balkanskih slovanskih držav — hkrati pa je bil obenem njen namen odmakniti Turčijo od Črnega morja ter dobiti v roke ključ mednarodnih vrat — to je Carigrad). K prej omenjenemu bolgarskemu eksarhatu so se morali podvreči tudi mnogi srbski predeli, med njimi Macedonija, radi česar se je pričela tam ostra bolgarska propaganda, ki je vedila tako zloglasno in tako tragično srbsko-bolgarsko nasprotstvo, katero se je pokazalo zlasti v svoji prvi luči l. 1913. in v letih svetovne vojne.

Tem bolj pa se je tedaj pozornost srbske nacionalne akcije obračala v Bosno in Hercegovino. Tu je prenašala krščansko prebivalstvo silna davčna bremena, zlasti potem ko so begi in agi — to je onemogla centralna turška oblast — lahko zahtevali od kmetov kolikor so hoteli. Desetina se je namreč pobirala po zakupnikih. Posledica temu so bili upori in poboji med muslimani in kristjani. Leta 1875. pa je izbruhnil organiziran upor v predelu Hercegovine, ki se je razširil tudi na severno Bosno. Krščanskim upornikom so prišli na pomoč še številni Srbi, Črnogorci, Hrvati in celo Slovenci iz Avstro-Ogrske. Bojev se je udeležil z večjo četo Srbov tudi Peter Karadjordjevič pod imenom Peter Mrkonjić. Kakor za časa naših kmečkih puntov — so uporniki napadali gradove begov in agi ter pobijali turške čete — nasprotno so turški muslimani, ki jih je bila tedaj Bosna še polna, požigali srbska sela in morili krščansko prebivalstvo, ki je moralo bežati v sosedne balkanske dežele.

Ti upori so našli odmev pri evropskih velevalah, ki so se tačas skušale zelo vmešavati v balkanske zadeve, ker je bilo tam žarišče stikov treh močnih držav: Rusije, Turčije in Avstrije — male balkanske države pa so bile le igračka teh velikih ekspanzijskih tekmecev.

Evropske velevala so torej skušale

vplivati na Turčijo, naj izvede socialne reforme, kot jih je izvedla vsa Evropa po revoluciji iz leta 1848. — v korist kristjanom. V Srbiji pa so šli celo tako daleč, da so zahtevali od vlade, naj se priskoči upornikom v Bosni in Hercegovini na pomoč. In knez Milaš se ni mogel več ustavljati. Tako sta leta 1876. Srbija in Črnogora izročili Turčiji ultimatum, da izroči Bosno v srbsko, Hercegovino pa v črnogorsko upravo. Ker se je Turčija temu protivila, sta ji državi napovedali vojno.

V srbsko vojsko se je priglasilo obilo dobrovoljcev iz ostalih slovanskih dežel, zlasti iz Rusije, in poveljstvo vse srbske vojske je prevzel ruski general Černjajev. Toda velika turška armada je potisnila Srbe nazaj pri Aleksincu — nadaljnje turško prodiranje pa je preprečila ruska intervencija. Leta 1877. se je sklenil mir, ki je določil "status quo" med Srbijo in Turčijo. Nasprotno pa je Črna gora v Hercegovini imela več sreče in nadaljevala boj.

Videč te homatije v Bosni, se je sklicala v Carigradu konferenca evropskih poslanikov, ki je ponovno zahtevala, da porta (Turčija) konča z nasiljem proti kristjanom in izvede reforme. Turčija pa je vse to odklanjala in da bi vendar vrgla nekoliko peska v oči, je 13. decembra l. 1876. proglasila ustavo, ki naj podeli vsem državljanom brez ozira na vero ali narodnost enake državljanske pravice — parlament. Toda videlo se je takoj, da Turčija — po svoji stari navadi — tudi te nove ustave dejansko ne bo uveljavljala, pač pa da bo ostala le na papirju. Zato ji je Rusija l. 1877. napovedala vojno.

Položaj Rusije pa takrat ni bil lahak — dva nasprotnika je imela: tekmovalko Anglijo in zavidljivo Avstrijo, ki je ravno takrat prav posebno začela s svojim "Drang nach Osten" (Siliti na vzhod), da bi razširila svojo oblast na Balkanu in postala naslednica nekdanje močne Turčije. Avstrija je torej odločno odklanjala, da bi se ob Donavi ustanovila velika slovanska država, zato se je Rusija morala pogajati za njeno neutralnost, medtem ko bi ona napadla Turčijo. Glavna stvar, ki se je sklenila v tej rusko-avstrijski pogodbi, je bila: Avstrija dobi kot svojo teritorialno odškodnino Bosno in Hercegovino in pravico, da spada Srbija in zapadni del Balkana v njeno interesno sfero (radi česar sta se pozneje toliko dajali Avstrija in Srbija, zlasti za časa gospodarske vojne).

In tako je res Rusija leta 1877. s pomočjo Rumunov in deloma tudi Srbov, ki so znova začeli vojno — pridrla celo v bližino Carigrada. Turčija je morala skleniti mir v San Stefanu (l. 1878).

Ta mir je imel za Srbijo zelo neugodno določbo, pač pa je istočasno ustanovil Veliko Bolgarsko, radi česar se je nasprotje med tema dvema državama še bolj poostroilo.

Sanstefanski mir pa tudi evropskim velevalam ni bil všeč, ker niso marale, da bi Turčija, ki jim je včasih s svojimi nemiri prav prišla, izginila iz Evrope. Zato se je moral ta mir popraviti na znanem berlinskem kongresu l. 1878, ki je Srbiji pridelil nekaj važnih krajev kot Niš, Pirot in Vranje, Bolgarija je ostala omejena med Donavo-Balkanom (gorovje) in Sofijo; Macedonija in Stara Srbija pa sta ostali še turški pokrajini. Avstrija je takrat dobila Spis — svoj prst, ki je kazal proti vzhodu — in privolenje za zasledbo Bosne in Hercegovine, ki si ju je pa morala še isto leto s silo vzeti, kajti uprla se ji je "Narodna vlada" muslimanov kot tudi slovanski pravoslavci.

Iz vsega tega vidimo, kako so bile male balkanske države le igračka mednarodne politike — in njihovo ozemlje je bilo le nekako bojišče — na prelomu dveh svetov — med državami, ki so stremele proti vzhodu — v ravnih bogastev — in med Turčijo, ki je branila svoje posesti, pridobljene v času svoje slave, ki je pa začela temneti takoj, ko je odjenjala ona jeklena moč centralistične vlade, ki je delala čudeže v času, ko so se zapadnoevropske države lovile za vpliv na njenem ozemlju.

D. B.

Drobne vesti

Meniha hočejo za župnika.

V župniji Costa Masnaga pri Brianzi se je te dni prepetil čuden slučaj nepokrščenega napram cerkvenim oblastim. Ker je umrl tamošnji župnik Riccardi, je cerkvena oblast razpisala natečaj župljani niso bili prav nič zadovoljni s tem natečajem, ker so si na tistem že sami izbrali naslednika v osebi brata pokojnika Riccardija, ki je pa menih in radi tega po cerkvenih postavah ne more postati župnik. Ko so pa župljani zvedeli, da njihova želja ne bo izpolnjena, jih je polastila taka nevolja, da so v nedeljo preprečili novemu župniku vikarju Lucchiniju, da bi maševal, ter nato v znak protesta zaprli cerkev. S tem pa stvar ni še končana. Župljani, ki menda nikakor nečejo odnehati od svoje zahteve, so odposlali posebno deputacijo naravnost h kardinalu Tosi, da izposluje pri njem, da bi potrdil imenovanje župnika, ki so si ga sami izbrali. Ni znano, kako je mons. Tosi rešil zamotan slučaj, ki je vzbudil v cerkvenih krogih zelo živahne komentarje.

Življenje in delo N. Pašića

NIKOLA PAŠIĆ, kot min. predsednik ob začetku svetovne vojne.

Nikola Pašić se je rodil na dan sv. Miklavža, t. j. po starem koledarju 6. decembra 1845. leta, a po novem štetju 19. decembra, in sicer v mestu Zajčar v Srbiji. Njegov oče Pera Pašić je imel v Zajčarju svojo trgovino, a v mesto se je priselil iz Pologa, neznatnega srbskega trga. Svoja otroška leta je prebil Nikola Pašić v Zajčarju. Tu je tudi dovršil ljudsko šolo.

Šolanje Nikole Pašića

Po dovršitvi ljudske šole je vstopil mladi Pašić v gimnazijo v Kragujevcu, kjer je dovršil svojo srednješolsko izobrazbo. Po maturi ga je oče poslal v Belgijo, kjer se je vpisal na tehnično visoko šolo. Po dokončanih študijah se je vrnil v Srbijo, a ni prošil za službo, temveč je dobil štipendijo in je bil poslan kot državni gojenec v Zürich na izpolnitve študijev. V Zürichu je bilo tedaj mnogo srbskih študentov. Mladi Pašić se je seznanil z njimi in sklenil s mnogimi tesno prijateljstvo. Nekateri izmed njih so postali njegovi najintimnejši sodružniki, tako na pr. Pera Velimirović, Laza Paču, Djuro Ljotić, Mita Rakić i. dr.

V onem času je bil Zürich priljubljeno središče izgnancev iz raznih evropskih držav. Posebno mnogo je bilo ruskih revolucionarjev. Mladi srbski dijak, katerih domovina je še drhtela od nedavnega osvobodjenja, so se kmalu sprijateljili z Rusi, v katerih so videli nekeke svetovne pobornike ideje svobode. Tako so prišli vsi srbski študenti v krog mladih evropskih revolucionarjev in pod vplivom njih idej so začeli delati resne načrte za bodočnost svoje domovine. Tako je prišlo tudi do tesnega prijateljstva med mladim Pašićem in znamenitim ruskim revolucionarjem Bakuninom. Bakunin je že tedaj videl v Pašiću bodočega politika in državnika, a Pašić se je idejno že tedaj nerazdružno spojil z veliko Rusijo, dasi ni odobral v celoti socialnih idej svojega ruskega prijatelja in učitelja.

Pašić kot politik

Leta 1873. se je Pašić vrnil v Srbijo. Dobil je službo občinskega inženirja v Požarevcu in takoj tudi začel delovati za udeležitev novih političnih idej, ki naj reformirajo notranjo uredbo tedanje Srbije. Pripadal je že po svojih letih k omladincem, ki so bili skrajno nezadovoljni z upravo dežele, posebno pa z reakcionarno ustavo iz l. 1869. Voditelj omladincev je bil Svetozar Marković. Pod njegovim vodstvom je vzdrževala omladina močno politično agitacijo. Ustanovljen je bil list "Jasnost", ki pa ga je vlada preganjala. Kljub temu se jim je posrečilo ga razširiti med narodom. L. 1874. je začel izdajati Pašić v Beogradu književni list "Rad", kateri pa je imel tudi določeno politično smer.

Po smrti Svetozarja Markovića je prešlo vodstvo mladinskega pokreta na Nikolo Pašića in njegovega prijatelja Pero Velimirovića. Oba sta bila inženirja in prežeta z idejami, ki sta se jih bila navzela v Zürichu. Toda Velimirović je bil bolj čustven, bolj govornik in entuzijast, medtem ko se je Nikola Pašić že tedaj izkazal za hladnega političnega računarja, lastnost, radi katere je bil kakor ustvarjen, da postane vrhovni voditelj vsega mladinskega gibanja, ki se je širilo z veliko naglico po vsej deželi. In ravno iz tega gibanja se je porodila radikalna stranka, ki je postala za Pašića torišče in oporišče vsega njegovega političnega udejstvovanja do smrti.

Pašić poslanec

Prvega novembra l. 1873. je bil Pašić prvič izvoljen za narodnega poslanca.

Prišel je kot zastopnik manjšine v finančni odbor, kjer je vodil ljuto borbo proti Ristiću in Piročancu. Svoj vrhunc je dosegla ta borba v proglasu, ki ga je izdal Pašić na vse prijatelje naroda. Sledil je razpust narodne skupščine. Pri novih volitvah pa je dobila radikalna stranka že 40 poslancev in ob otvoritvi narodne skupščine je bil ugled Nikole Pašića že tako velik, da je bil skoro enoglasno izvoljen za predsednika skupščine, in sicer s 131 glasovi od 141. Kralj Milan, ki je videl v uspehu Nikole Pašića afront, naperjen proti njemu, je uporabil pravico, ki mu jo je dajala ustava iz l. 1869., ter je odklonil potrditev Pašića za predsednika.

Pašić kot revolucionar

Leta 1880. se je ustanovil prvi klub radikalnih poslancev in Nikola Pašić je bil izvoljen za predsednika. Beograjski list "Samouprava" je objavila 8. januarja 1881. program te stranke. Pod proglasom je bil podpisan Nikola Pašić. Istega leta se je vršil v Kragujevcu občni zbor radikalne stranke, na katerem je bil Pašić izvoljen za predsednika njenega glavnega odbora. Pri naslednjih volitvah je dosegla radikalna stranka sijajne uspehe, toda kralj Milan je volitve prav radi tega trikrat zaporedoma razveljavil. Postopanje kralja je narod tako razburilo, da je prišlo v Timočki Krajini do prave vstaje, ki je rodila krvave spopade med vojaštvom in volilci. Radi te vstaje so bili voditelji radikalne stranke zaprti, a Pašiću se je posrečilo zbežati v Avstrijo, od koder se je podal na Bolgarsko, kjer je živel v Vidinu in Kuli. Zajčarsko sodišče je obsodilo razne radikalne voditelje, med njimi tudi Pašića na večletno ječo.

Nikola Pašić je prebil v izgnanstvu dve leti. Vrnil se je še l. 1889. t. j. po odstopu kralja Milana. Njegov povratek je bil pravi triumfalni pohod, kar je pričalo, kako močna je že bila v narodu radikalna stranka. In res so dobili radikalni pri naslednjih volitvah skoro vse skupščinske mandate. Pašić je bil izvoljen v Beogradu, a skupščina ga je zopet postavila za svojega predsednika.

Pašić na vladi

Po odstopu Grujićeve vlade je Nikola Pašić prišel prvič do oblasti v državi.

DNEVNE VESTI

Knjige Goriške Matice

Za našo javnost!

S kakim navdušenjem je bil tudi letos sprejet med ljudstvom krasni književni dar Goriške Matice, dokazuje zgornjo sledeči dopis, ki smo ga prejeli z dežele. Priobčujemo ga brez pripombe, da se ohrani pristnost in preprostost priznanja na naslov te koristne ustanove:

Zimski časi so res dolgočasni, in sredstva za preganjanje tega dolgočasia imamo. Lepe knjige nam nudi Goriška matica, kakršne so baš za nas mladino potrebne. Posebno mladini, ki je malo ali pa nič podkovana o zgodovini. Saj nam ni zameriti, če ne poznamo zgodovine naših krajev, kajti tudi to je posledica svetovne vojne. Ravno takrat bi nam nudila šola lepe zgodovinske nauke — a šole so se spremenile v vojašnice in bolnice. Po kratkem času smo morali zapustiti naše domove in iti kot begunci po svetu. Mnogi so imeli srečo, da so obiskovali ljudske šole, — a mnogi — komaj 9—10 letni dečki, smo si morali služiti svoj kruh. Takrat smo res zaostali in pretrpeli mnogo slabega. Sedaj pa bi bilo želeli, ko in kadar imamo čas, da ga porabimo, ker je posebno v sedanjih dneh čas zlato. Veseli smo lahko knjig Goriške Matice, ki nam opisujejo naše pesnike in pisatelje S. Gregorčiča, I. Cankarja in takim podobne može si moramo vtisniti v dno srca: ker mi smo bili njihovi in oni so sedaj naši!

Odpuščanje Gusti-ja

Včeraj ob 5. uri popoldne se je odpeljal dosedanjí prefekt gr. uff. Gusti iz Trsta v Rim.

Povračilo rajnega dne kralja Aleksandra

Tukajšnji jugoslovanski generalni konzulat sporoča, da bodo v petek 17. t. m., na rojstni dan kralja Aleksandra, uradi generalnega konzulata zaprti.

Isti dan bo v cerkvi sv. Spiridiona blagodarjenje, ki se začne ob 11. uri.

Ob 12. uri bo na generalnem konzulatu sprejemanje za člane jugoslovanskega naselbine.

Promet v tržaškem pristanišču

Od 1. januarja do 30. novembra letošnjega leta je bil v tržaškem pristanišču sledeči promet v kvintalih:

	1926	1925
Po železnici	12.273.736	12.534.571
Po morju	13.757.331	17.603.207
Skupno	26.031.067	30.137.778
B. Odvoz		
Po železnici	8.767.523	11.220.247
Po morju	8.419.087	8.449.290
Skupno	17.186.610	19.669.537
Ves promet	43.217.677	49.807.315

Promet prvih enajstih mesecev letošnjega leta je torej za 6.589.638 kvintalov manjši nego v isti dobi lanskega leta.

V odstotkih predstavlja promet od januarja do konca novembra letošnjega leta 86,7% prometa v isti dobi lanskega leta.

Društvene vesti

M. D. Ročol. Danes se vrši pod novim načelstvom sestanki športnega odseka z vsemi pododseki. Sestanku, ki se odpravi ob 20. uri in vsi v društveni sobi, morajo prisostvovati vsi člani — sportniki. Prejtnji

vi, katere takorekoč ni več pustil iz rok. Prvo svojo vlado je obrazložil Pašić 11. februarja 1891. in s tem se je zmagal v dvoboju kralj Milan-Pašić nagnila na stran tega poslednjega. Kralj Milan je moral zapustiti deželo in na prestol je prišel mladi kralj Aleksander. Kralju Milanu je bil prepovedan povratek v Srbijo, toda izgnani vladar ni miroval in že l. 1892. se mu je posrečilo zrušiti Pašićevo vlado. Sledila je nova zmagal radikalov pri volitvah in Pašić je zopet obrazložil vlado, ki pa je imela le kratko življenje. Po ostavki je bil Pašić imenovan za poslanika v Petrogradu, toda že isto leto je bil upokojen.

Naslednja leta so bila za Pašića zopet težka doba političnih borb. Kralj Milan je zopet obnovil svojo oblast in Pašić je bil potisnjen v ozadje. L. 1898. je bil obsojen na 9 mesecev ječe radi razžaljenja veličanstva potom tiska. Ni še bil prišel dobro iz ječe, ko se je dogodil takimenovani ivanjdanski atentat na kralja Milana. Pašić je bil zopet aretiran in ker je bilo proglaseno obsedno stanje, je prišel pred vojno sodišče. Bil bi gotovo obsojen na smrt, če bi se ne bila zavzela zanj Rusija. Radi njene intervencije je bil obsojen na pet let ječe, a potem je bil pomiloščen pod pogojem, da se izseli. To je Pašić tudi storil in odšel v inozemstvo.

L. 1903. sta bila umorjena kralj Aleksander Obrenović in kraljica Dragica. Na prestol je prišel Peter Karadjordjevič in od tedaj se je pričela nova zunanja politika Srbije, katere je dovedla v petnajstih letih do osvete Kosovega in do ujedinitve Jugoslovenov. Pašić je bil glavni tvorec tega kratkega a prevažnega razdobja, v katero spadajo njegova največja dela in njegove najslavnejše zasluge.

Tudi po ujedinitvi Jugoslavije je večkrat posegel kljub svoji visoki starosti z mladeniško energijo v notranje politične homatije ter določal ponovno smer dogodka. Znan je njegov nastop proti Radiću, iz katerega pa se je izcimil potem sporazum med radikali in radićevci.

Zadnjič je bil Nikola Pašić na vladi od 24. novembra 1925. do 8. aprila 1926. Tudi v sedanjih krizi bi bil najbrže zopet postal ministriški predsednik, če bi ga ne bila ugrabila nenadoma smrt.

S. V. je naprošen, da izroči vse v redu. — Načelnik.

Iz tržaškega življenja

Nezgoda pri delu.

V mehanični delavnici Giacomelli v ulici Economu št. 2, so delavci, med katerimi je bil tudi 15-letni mehaniški vajenec Luciano Posar, stanujoč pri Sv. Alojziju - Chiadino št. 761, včeraj popoldne dvigali s pomočjo skripev kolo nekega stroja, težko več stotov. Ko so ga bili dvignili precej visoko, je kolo, ker so popustile verige, s katerimi je bilo zvezano, nenadoma treščilo zopet na tla in za las je manjkalo, da pri tem ni zmečkalo Posarja. Toda čeprav je dečko naglo odskočil, ga je vendar kolo tako hudo dregnilo, da mu je zlomilo in izpahnilo desno nogo v gležnju. Nesrečni deček je bil prepeljan v mestno bolnišnico, kjer so ga po prvi pomoči sprejeli v kirurški oddelku.

Tramvajska nezgoda na trgu Sansevinu.

Predsedničinjam okoli 19. ure se je dogodila na trgu Sansevinu huda tramvajska nezgoda, ki bi bila skoro imela tragične posledice. Ob omenjeni uri se je premikal ondot tramvajski voz št. 172 proge Sv. Sobota — glavni kolodvor; vozil je v smeri proti mestu. Istočasno je privozil izpredora Sv. Vida v isti smeri tramvajski voz št. 192 proge Škedenj-Vrdela. Oba tramvajsta vlekla za seboj priklonpi voz. Tik pred predorom Montuza, kjer se oba tira združita sta tramvaj privozila čisto blizu drug drugega. Po določbah, ki mejujejo tramvajski promet, bi bil moral voz proge št. 1, ki ga je vodil zavirač Anon Cliba, v tem slučaju počakati, da gre drugi voz naprej, toda zdi se, da se Cliba ni ravnal po teh določbah. Šele ko je uvidel, da ga bo drugi tramvaj, ki ga je vodil zavirač Alfonz Michel, prehitel, je skušal naglo ustaviti. — Isto je storil v zadnjem hipu tudi Michel. A bilo je že prepozno. Prišlo je do trčenja, ki je bilo kljub počasni vožnji obeh tramvavev tako silno, da je voz proge št. 2 skočil s tira ter zavozil na trator pred hišo št. 1; ustavil se je tik pred njenim uhom. Priklonpi voz tramvaj proge št. 1 je tudi skočil s tira, a se je prenaknil le za par centimetrov. Pri nezgodi sta se voza precej močno poškodovala; najbolj so seveda trpele šipe katerih je mnogo popokalo. Med potniki, ki jih k sreči ni bilo dosti, je nastala velika zmednja, toda skoro vsi so jo izklopili samo s prestatim strahom; le neki gospod in neka gospa sta zadobila neznatne poškodbe. Dobila sta potrebno pomoč v bližnji lekarni. Na mesto nezgode se je podal oddelk tramvajskih delavcev, ki so po približno enournem delu, kateremu je prisostvovala velika množica radovednecev, odstranili poškodovana vozova, naker je bil promet zopet vzpostavljen.

Ravnateljstvo tramvajskega podjetja je odredilo preiskavo, da dožene, kdo je odgovoren za nezgodo.

TELESNA VZGOJA

SPORT

TEHNIČNO VODSTVO NOGOMETA.

(Uradno poročilo).

Odobrena tekme: Obzor-Tommaso 2-0 (forfejt) Sparta-Zora 2-0 (forfejt) Sv. Ivan-Bazovica 2-1 Primorje-Ročol 2-0.

Opomni igralci: Čepek (Obzor) radi nekektne ga vedenja.

Vpis k tekmovalni II. diviziji. Sprejme se U. D. P. Općine k tekmovalni II. diviziji.

Nedeljske tekme: I. divizija: igr. Adria: Prosve- ta-Adria; igr. Obzor: Obzor-Concordia; igr. Adria: Tommaso-Zora.

II. divizija: igr. Hercul: Jadran-Primorje; igr. Bazovica: Bazovica-Rocol; igr. Primorje: Općine-Sv. Ivan.

Tekma Tommaso-Zora prične točno ob 12.30, ostale tekme ob 14.30.

Uradno redovanje I. divizije.									
Obzor	2	2	0	0	5	2	4		
Sparta	2	1	1	0	4	2	3		
Adria	1	1	0	0	5	1	2		
Concordia	1	1	0	0	1	0	2		
Tommaso	3	0	1	2	3	9	1		
Prosve- ta	1	0	0	1	2	3	0		
Zora	2	0	0	2	0	3	0		

SAVEZ SODNIKOVI. (Uradno poročilo).

Nedeljske tekme: 19. decembra 1926.

Nogomet: igr. Adria: Prosve- ta-Adria, g. Kras; igr. Adria: Tommaso-Zora, g. Smerdel; igr. Obzor: Obzor-Concordia, g. Kraljevi; igr. Hercul: Jadran-Primorje, g. Novak; igr. Bazovica: Bazovica-Rocol, g. Perlot; igr. Primorje: Općine-Sv. Ivan, g. Daneu.

Hazena: igr. Obzor: Rocol-Primorje, g. Kjuder, ob 10. uri; igr. Obzor: Adria-Prosve- ta, g. Kravos, ob 11. uri.

Novi sodniki: Izda se izkaznica g. Daneu Egwardu (Ladja) za nogomet.

TEHNIČNO VODSTVO HAZENE

Tekme za "Spominskih plošč Sport. Udruženja"

Nogomet: Rocol-Sparta 6-0 (forfati).

Nedeljske tekme: Adria-Prosve- ta, igr. Obzor ob 11. Rocol-Primorje, igr. Obzor ob 10.

Opomba: Tekmujejočelane, da bo četa, ki ne javi forfata vsaj tri dni pred tekmo, izključena iz turneja.

Uragno redovanje:									
Rocol	2	2	—	—	3	4			
Prosve- ta	2	1	—	—	1	4			
Sparta	2	1	—	—	1	6	2		
Adria	1	—	—	—	1	6	0		
Primorje	1	—	—	—	1	6	0		

T. V. H. Komisar.

IGRIŠČE V Rocolu.

Hazena.

V nedeljo ob 10. uri jutraj hazena-tekma za ploščo S. U. med družinama "Adria-Prosve- ta" in "Primorje" v istem turnirju.

Nogomet.

Ob 14.30 uri tekmujejo v nogometnem prvenstvu I. divizije četi "Obzor-Concordia".

M. D. "Prosve- ta" - Trst

S. D. Primorje vjedno vabi vaše rezerve, da bi odigrali prijateljsko nogometno tekmo z našimi rezervami v nedeljo dne 19. t. m. na našem igrišču. Uro določite sami. Odgovor potom "Edinosti".

S. vodja.

"Prosve- ta-Adria".

Letošnje prvenstvo obeta postati zanimivejši in na vsak način ostrejši kot lansko. Že prvi začetek je mahoma preobrazil sliko lanske klasifikacije. "Obzor", "Adria" ste se postavili takoj na odlična vodilna mesta. "Prosve- ta" pa je sli nerazumljivo, mahoma navzdol. Na zadnje mesto! Po zadnjih ukrepih S. U. se je položaj pa docela premenil. Medtem ko je imela "Prosve- ta" do sedaj možnost boriti se za drugo, tretjo mesto, ji je z anuliranjem forfata s Sparto močete doseči prvenstvo.

"Obzor" je kloni "Prosve- ti" s pičlim rezultatom 3-2. Pomisliti moramo, da se je nahajala takrat "Prosve- ta" v največji snoli svoje prvenstva.

Daneu pa se je posrečilo vodstvu te brhke skupnosti vzpostaviti zopet ono bojevitost in premisljenost v impostiranju tehnične igre. Premisliti moramo še da igra v nedeljo Kulferin II. in Skrbec.

"Prosve- ta" torej v svoji naipopolnejši sestavi.

S. D. "Adria" je četa, ki hoče letos z svojim močnim "teamom" doseči prvenstvo. Četa se neha v najlepšem trenutku svojega razvoja.

Rezultat nedeljske srečanja? Mislimo, da bi bilo prerano izreči sodbo. Edino le nedelja nam bo prinesla razrešitev te zanimive prvenstvene borbe.

R. F.

DM. Sv. Ivan — DM. "Zarja" Bazovica 2-1

Krasno vreme je privabilo precejšnje število občinstva na igrišče Bazovice, kjer se je odigrala prvenstvena nogometna tekma med Bazovico in Sv. Ivanom.

Vreme se je takoj ob pričetku tekme izpremenilo, in gosta megla se je ulegla na igrišče ter znatno ovirala prvi polčas potek igre. Tekma je bila med vse kavalarike, brez najmanjšega incidenta.

Sodnik ni bil kos svojemu dolgu. Dobro so igrali tovarši: Srebotnjak, Grunat in Skrlanc za Bazovico, posebno prvi se je izkazal za hitrega in preciznega igralca. — Za Sv. Ivan tov. Zivic, Dougan, Jaklič ter mali Koren, kateri je zabil gol zmage.

Ostali igralci so tudi mnogo pripomogli, da se je tekma odigrala v res prijeteljskem razmerju.

Četa zmagovalca: Ferfolja, Bobek, Božič, Zivic, Zajec, Sergij, Lando, Jaklič, Bjekar, Koren, Dougan.

R. F.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Sklepi upravnega odbora furianske pokrajine

iz seje dne 14. decembra 1926.

a) Zadeve, ki so se odobrile:

Medana: Ureditve občinske policije;

Biljana: Nabava častnega seznama pošteštvo;

Gojače: Ureditve občinske policije;

Čepovan: Prispevek nacionalnemu udruženju za vojne pohabljenosti in invalidnosti;

St. Peter pri Gorici: Obrtni in prodajalni davek;

Avče: Davek na obrtnice;

Planina: Davek na pse;

Gorica: Predjem upokojenim učiteljem;

Kred: Občinski stavbni red;

Ornicio: Vzdrževanje občinskih poti.

b) Zadeve, ki so se oddložile:

Gigar: Davek na živino.

c) Zadeve, ki se niso odobrile:

Števerjan: Družinski davek;

Avče: Prodajalni davek in družinski davek za leto 1927.

d) Razni ukrepi:

Log: Rekurs proti družinskemu davku od strani Manganello (se le delno ugodil).

Zamenjave vojašnic.

Po dolgih pogajanjih, ki so se bila pričela še pod avstrijsko vladno, se je v tork podpisala pri kr. finančni intencijanci furianske pokrajine pogodba, s katero zamenjajo goriška občina in država vojašnice. Goriška občina je odstopila vojašnici "Aosta" in "Savoia", ležeči na Tržaški cesti državi, ki ji je zato dala vojašnici "Vittorio" na Travniku in "Sabotino" v ulici sv. Klare. Ti dve zadnji ne bosta služile več kot vojašnici, marveč se uporabita v druge javne namene. Ob tej priliki se je nakazal goriški občini kot izenačba znesek 1 milijon in tri sto tisoč lir. Pogodbo so podpisali: za goriško občino senator Bombig, za finančno ministrstvo com. Rizzi intendant in za vojno ministrstvo podpomočnik vojgenja cav. Ionelli. Vojaška oblast je sklenila, ker namerava čimprej izprazniti vojašnici na Travniku in v ulici sv. Klare, da zgradi novo vojašnico za infanterijo in sicer na Tržaški cesti za dvanaest milijonov lir, ob enem pa poveča vojašnico v Standrežu (na malih Rojaj), ki bo povečana služila za eni genijski polk. Povečevalna dela so se cenila na šest milijonov lir. Napravili so se že vsi koraki, da se potrebna zemljišča razlaste in upati je da se s prihodnjo spomladjo že prično gradbena dela tako na Tržaški cesti kakor na malih Rojaj. Za kaj se porabita poslopja dose- danih vojašnic na Travniku in v ulici sv. Klare, se še ni sklepalo.

Sedmi cenik hranil na debelo.

Tozadovna komisija pri trgovsko obrtni zbornici pod predsedstvom g. Antona Orz- na je priobčila sedmi cenik glavnih hranil na debelo dne 13. t. m. kakor sledi: riž boljše vrste: od L 215 do 220; riž navaden: L 210-215; turščina moka: L 110-112; testenine navadne: L 335-340; sladkor v kristalih: L 690-693; semenjsko olje: L 735-740; slanina domača: L 750-780; mast: 740-770; kava navadna: L 2275-2335; pole- novka L 500-510; ječmen št. 10.: L 195-205; žitni drovec vrste I. L 150-160; žitni drovec vrste L 190-200; krompir: L 65-70. V prej navedenih cenah ni vsieta užitina.

Z VIPAVSKEGA

Nekaj dni sem jebilo zopet lepo vreme in lep praznik Device Marije. Že nekoliko tednov sem pa neprestano deževje, dežev- je in deževje. Včasih zaveje nekoliko bur- ja, pa nikar se letos noče popolnoma u- staliti in zaživljati skozi "rajfniške" po- svoji stari navadi. Človeku se zdi, da bo- mo vsi spletni od samega deževja v go- renji Vipavski dolini. Pohiramo zadnje poljske pridelke: repo, korenje, peso. Seve- da letina kot vedno — slaba. Kdaj pa še ni bila slaba? V naših krajih, odkar jaz po- nimam, ni bilo dobre letine. Letos za peso je, pa v kakih krajih za repo ni. Tako je. Pra- šiči se bodo gostili letos in z njimi tisti, ki jih imajo. Tisti pa, ki jih nimajo, se kljub dušni letini za peso ne bodo brc- nali. Saj pravim, deževalo je, to jesen po nekod še otave niso mogli spraviti domov. Tudi vina je bilo letos malo. To ne vedo samo pijanci, ki ga od jeze tembolj pijejo, po- znajo to tudi naši kmetje, ki ga imajo na polovico manj od lanskega leta. (Ne toliko toča, vzelo so ga različne bolezni). Doma- ti naši ljudje vedno tožijo: "Prepoceni je, čeprav ga je malo!" Ko pa sede ob nede- ljah v gostilni, se jim zdi predrago. Je pa namreč taka navada pri nas Vipavcih: Vi- no prodamo gostilničarju po dve liri, po- tem ga pa hodimo pit k njemu po štiri — lire namreč — podobno kot pride maksi- do k njemu po dve, pa se vrača domov po štiri! Navadna stvar. Sena je tudi malo le- tos. Živina pa je — seveda — zelo po- cenj. Prodajati se ne izplača, rediti se ne more. Kam torej z njo?

POLJUBIN.

Mlekarna.

Malo se je pisalo doslej v "Edinosti" o naši vasi. Vzrok temu je bilo, da se mi za dogodke same nismo brigali, ker so se nam vsaj deloma zdeli brezpomembni.

Gospodarsko življenje naše vasi se je po vojni razvijalo skoraj podobno kot v dru- gih vajah na Tolminkem, ki so svoje spremembe več ali manj sporečale v časopise. Toda vsaka koka, pravijo, je dru- gačne barve. Isto tudi mi rečemo, da se tudi to področje našega življenja ni razvi- jalo popolnoma vzporedno z življenjem drugih vasi. Poglejmo samo naše mlekar- ne, ta veliki činitelj za naš gospodarski ob- stoj, in hitro vidimo, da se ta činitelj naše- ga gospodarskega gosp. življenja ni razvi- jal vzporedno z razvojem drugih bližnjih vasi. Ni se razvijal v taki meri, kot bi bilo pričakovati od tako velike vasi.

Poglejmo nekoliko na njegov povojni razvoj: V prvih letih po vojni, ko je naša vas štela še bore malo živine, se je že osno- vala mlekarna. Njeni izdelki so se oddali na trgu po precej visoki ceni. Takrat ni

bilo treba, da bi sir, ki se je izdeloval, le- žal bogve koliko časa v zadržnih mlekars- kih prostorih. Ves, kar se ga je izdelalo s sodelovanjem vseh vaščanov, se je prodal po visokih cenah. Obstajala je takrat samo ena mlekarna in razpora ni bilo med nami. Toda leta so tekla in vas se je začela ob- navljati. Iz podrtin, ki jih je napravila voj- na, so se vzdignila nova poslopja. Istočasno z zidanjem teh kmetijskih hiš se je zopet vzdignilo še drugo, lepše mlekarsko po- slopje, ki obstojalo že pred vojno. Z vzpo- stavitvijo porušeni hlevov se je množila tudi živina. In tedaj je razporna duh naših kmetov, nekako njih samozavest, razdelil tudi složno skupno sodelovanje pri eni sa- mi mlekarni; odločili so se šibkejši kmetje od onih kmetijskih gruntarjev ter si usta- novili svojo lastno mlekarno. Naglo, brez posebnih pomislekov se je storila ona lo- čitev. Pripravili so si novo mlekarsko orodje, vzeli v dno novega mlekarnja in počasi s težavami in stroški vlekli svoj gospodarski voz po naporni poti, na kate- ro so tako brezmišlno zavozili. Dolgo je trajal ta razdor. — Končno so vendar vsaj nekateri uvideli nesmiselnost, ki so jo na- pravili, in v tekočem letu se opaža, da se zaslepljeni ljudje zopet vračajo v prvotno mlekarno. Vendar je še pri nekaterih do- sti omahovanja. Zatorej pozivamo: proč z vsemi temi predsodki in složno na delo, ker le v slogi bomo lahko tirali naš polom- ljeni gospodarski voz po strnih potih, ki se odpirajo pred nami. — Naša mlekarna

(Dalje na IV. strani)

S potrjim srce naznanjamo vsem so- rodnikom, prijateljem in znancem žakost- no vest, da je naša nad vse ljubljena hčer- ka, sestra

Dora Vodopivec

v cvetoči dobi 16. let, po kratki in mučni bolezni, mirno v Gospodu preminula.

Pogreb drage pokojnice se bo vršil v žer- tevek, dne 16. t. m. ob 14.30 iz mrtnice mestne bolnice Regina Elena na pokopali- šče na Katinari.

TRST, 15. decembra 1926.

Anten in Antonija, stariši. Marij, Antonia, Romano, bratje in sestra, strici, tete nečaki in ostali sorodniki

Od. Novo pogr. podjetje N. Impresa Corso V. E. III 47

Poslano*)

Podpisani nisem mislil žaliti gospoda

Mirkota čuka, v gostilni Jadran in s tem preključujem izgovorjene žalive.

(1313)

Andrej Požar.

*) Za članke pod tem naslovom ne prevzema uredništvo nikake odgovornosti.

TESTENINE "PEKATETE"

so na glasno kot izborna jed, še iz pred- vojnege časa. Da dobi vsak, ki jih zahteva, tudi res prave naše testenine, smo zopet vpeljali zavoje po 1/2 in 1 kg. Zahtevajte pri trgovcih makaron, špagete, šubjote in razne juhe vrste le v zavojih z napisom "Pekate".

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Fabio Filzi 23, pouk in prevodi v vseh jezikih. (1318)

KUAS L. 5. — kg. Società Liguro-Lombarda Piazza Scorsola 3, Trst. Izdelci, ki se ne boji konkurence

BOZICNA drevesca se dobijo v Barkovljah. Perlot, zaloga oglja in materiala. 1899

ZIMSKE suknje, moške in žope od L 100 do 160 se prodajo. XX settembre 78/II. 1890

FOTOGRAFIJA. Ciril Maurensič, večletni vodja fotografskega ateljeja Jerkic, naslanja, da je vsi- pil v atelje Hofmann Eskeni, Gorica, Corso V. E. št. 18 kot družabnik. Izvršuje vsakovrstna de- la: pevecanja, posnetke v naravnih barvah, notra- nosti, skupine, nagrobne slike. Slika tudi na pro- stem. 1835

TRGOVINA čevljev s delavnico, dobrovpeljana se prodaja radi družinskih razmer. Juvancić, Po- stojna 101. 1881

STROJI za razbijanje kamena, zlebniki za pesek, zračni kompresorji, motorni kompresorji, centri- fugalke, obrtni stroji se prodajo po ugodnih ce- nah. Bussini & Leva, Villa Vicentina (Furlanija) 1873

PRSI SIRUP priporočljiv proti kroničnemu ad- lju in bronhialnim afekcijam. Stekljenica za od- rasle L 7.50, za otroke L 5.—. Dobiva se samo v lekarni Castellanovich, Trst, Via Giuliana 42. 1481

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec. Via Giulia 29. Telefon 33-19. 1517

BABICA, diplomirana, govori slovensko, sprejema noseče. Via Madonna del mare 19, II. 1888

BABICA, avtorizirana, diplomirana, sprejema no- seče. Adele Emerschitz-Sbaizero, Farneto 10 (po- daljšana Ginnastica), lastna vila, tel. 20-64. 1428

Mehko baržunasto kožo dobiti z rabo novega neprekosljivega mila

BANFI

znanka Zlati petelin

Poskusite ga, ker je najfinišje na svetu.

Skrob, boraks Banfi je najboljši za likanje perila. 1277

